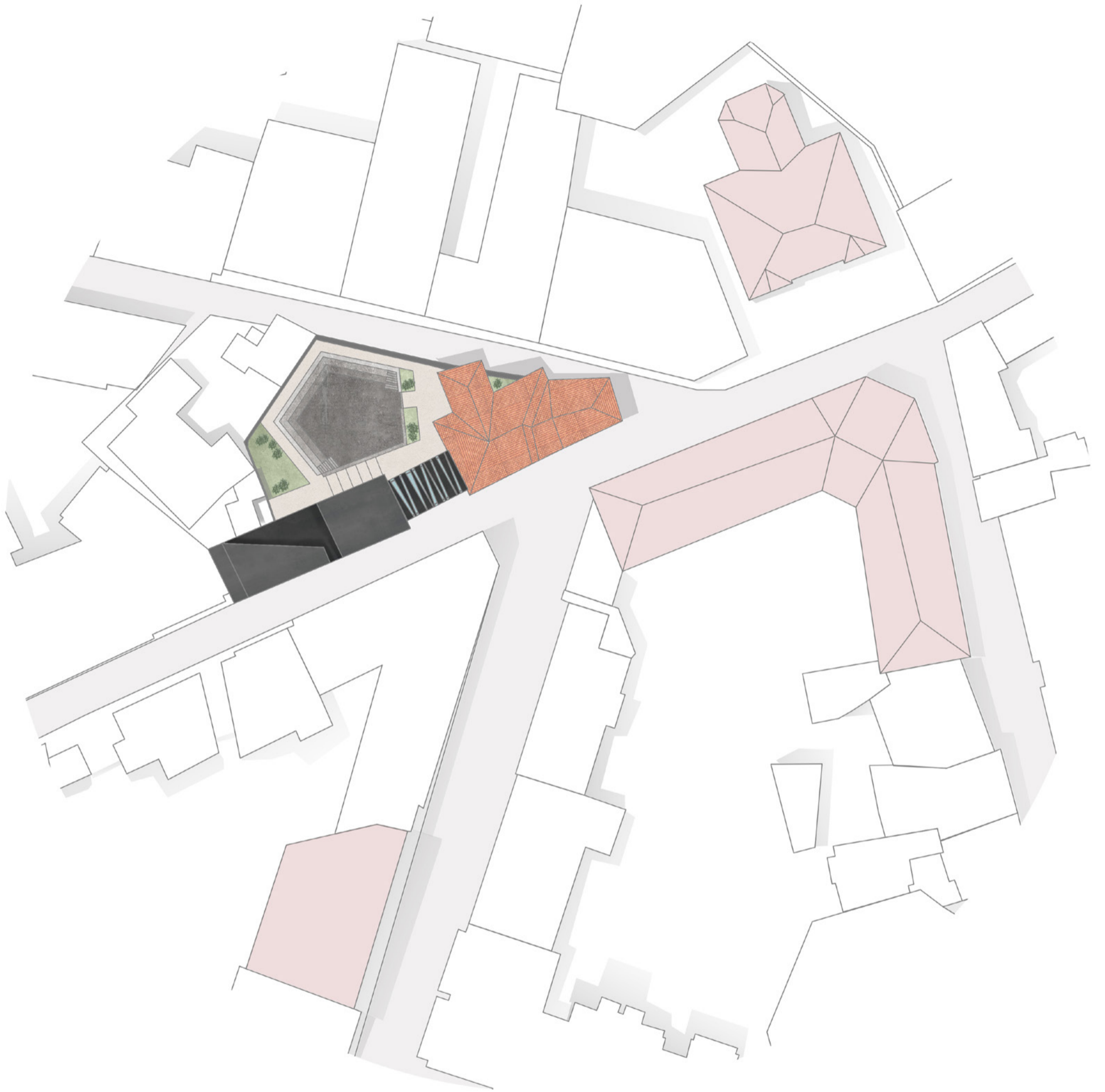

“Μουσείο Συλλογής Ενδυμάτων - Αρχοντικό Πυρσινέλλα”

Διπλωματική Εργασία
Μαρία Θαλασσινού

Ιωάννινα
Ιούνιος 2023

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Πολυτεχνική Σχολή
Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Κατερίνα Κοτζιά

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ πολύ την Αντιδήμαρχο Πολιτισμού κα Χριστίνα Κωτσαντή καθώς και όλο το προσωπικό που εργάζεται στους χώρους του Αρχοντικού Πυρσινέλλα για την παροχή των σχεδίων του κτιρίου και της πρόσβασης εντός αυτού με σκοπό την καταγραφή του.

Ιδιαίτερα ευχαριστώ την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κα Κατερίνα Κοτζιά για την καθοδήγηση κατά τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής καθώς και για την αμέριστη ενθάρρυνση και συμπαράστασή της.

Τέλος ευχαριστώ τους γονείς μου Νίκο και Ειρήνη για την στήριξή τους.

Περιεχόμενα

Θέση στην πόλη	σελ. 01
Ιστορία και χαρακτηριστικά	σελ. 01
Πρόταση	σελ. 02

Ο σχεδιασμός λαμβάνει χώρα στο ιστορικό κέντρο της πόλης των Ιωαννίνων, στη συμβολή των οδών Αραβαντινού και Παπάζογλου. Πιο συγκεκριμένα αφορά το αρχοντικό Πυρσινέλλα, ένα από τα τελευταία αρχοντικά που σώζονται, ιδιοκτησία του Δήμου Ιωαννιτών από κληροδότημα του Βασιλείου Πυρσινέλλα, που υπήρξε δήμαρχος της πόλης. Σήμερα στεγάζει τα γραφεία του ΔΗΠΕΘΕ, τα γραφεία του αντιδημάρχου Πολιτισμού και της Δημοτικής Κοινότητας Ιωαννίνων, καθώς και το δημοτικό ωδείο.

Η γύρω περιοχή φορτισμένη από κίνηση πεζών και αυτοκινήτων «ζει» έντονα στο ρυθμό της αγοράς (στα γειτονικά κτίρια πολυκατοικιών με εμπορική χρήση στο ισόγειο) και «νεκρώνεται» με το κλείσιμό της.

Ταυτόχρονα, η ύπαρξη πλήθους δημοσίων κτιρίων με λειτουργίες πολιτισμικές και εκπαιδευτικές, όπως η Παπαζόγλιος και η Καπλάνειος σχολή, καθώς και το Δημοτικό Θέατρο, αδυνατεί να δώσει στο χώρο ανεξάρτητη ζωή.

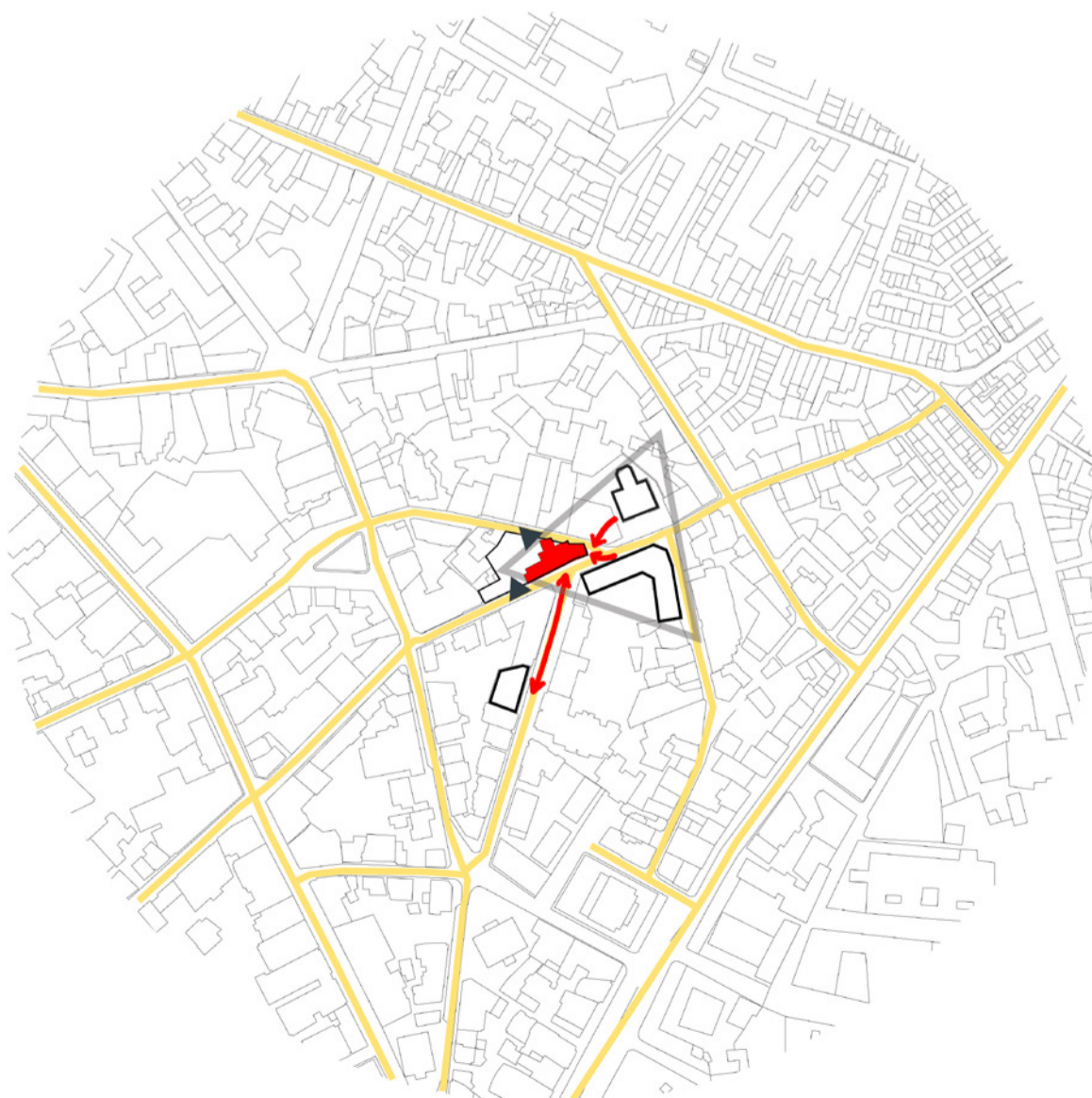
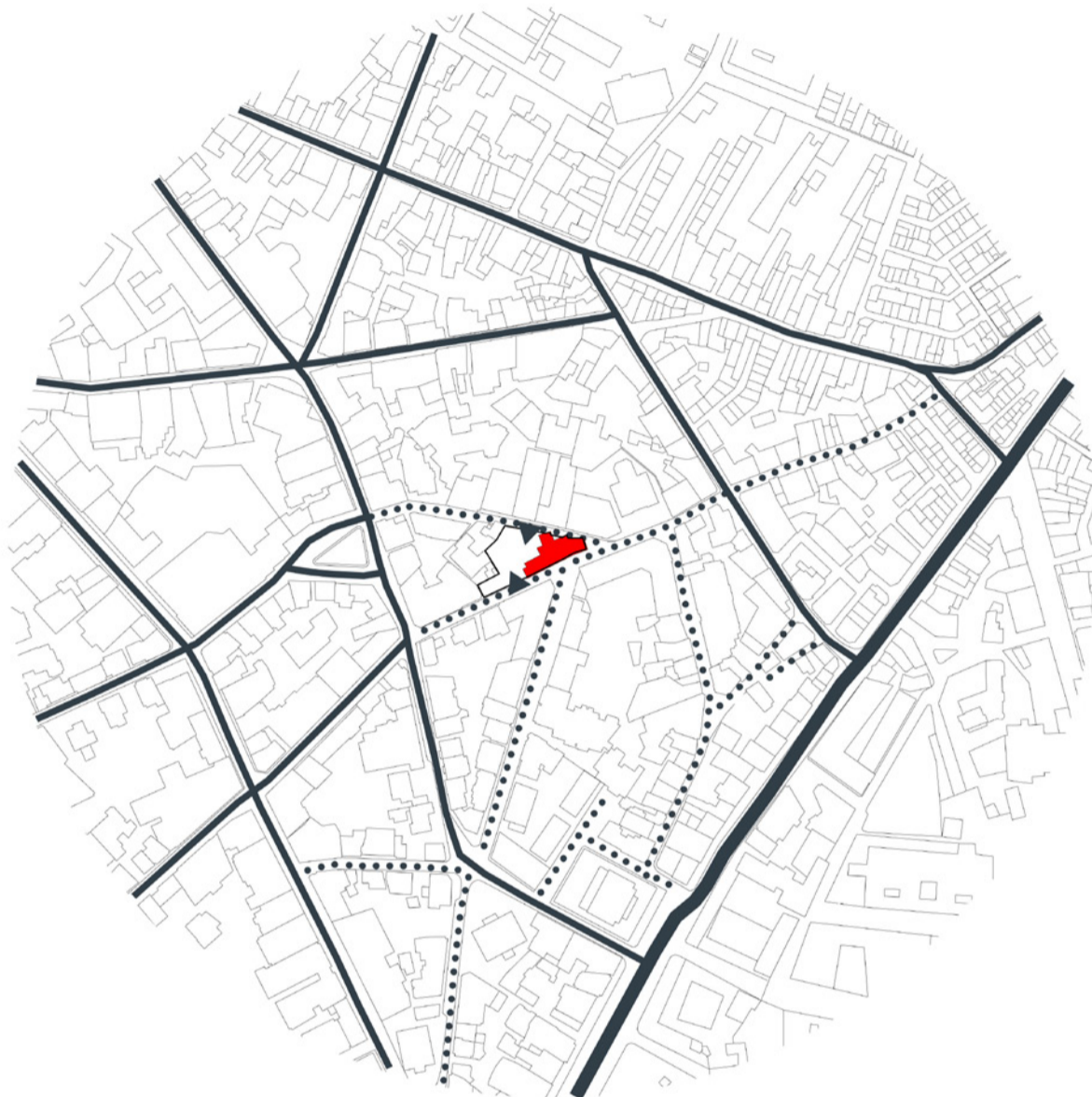
Ιστορία και χαρακτηριστικά

Το αρχοντικό ως κλασσικό μνημείο, οικοδομημένο από τις αρχές του 19ου αιώνα, αποτελεί ένα κλειστό κουφάρι με ψηλούς πέτρινους φράχτες περιμετρικά, που έχει εξολοκλήρου απογυμνωθεί εσωτερικά από την παλιά του διακόσμηση και επίπλωση. Ταυτόχρονα, σύγχρονες πολυκατοικίες έχουν χτιστεί γύρω του. Σε οικόπεδο έκτασης περίπου ενός στρέμματος τοποθετείται το τριώροφο κτίριο έκτασης περίπου 200 μ². Περιλαμβάνει δύο εισόδους, μία στην πλευρά της οδού Αραβαντινού, καθώς και μία επί της οδού Παπάζογλου.

Το ισόγειο και ο 1ος όροφος (από λιθοδομή) ακολουθούν το οξυγώνιο σχήμα του οικοπέδου, ενώ ο 2ος όροφος (από λιθοδομή, μπαγδατί και τσατμά) προεκτείνεται έξω από την οικοδομική γραμμή με σαχνισία. Λόγω του μακρόστενου σχήματος τα δωμάτια παρατίθενται στη σειρά, από τα ανατολικά προς τα δυτικά. Όλο το κτίριο καλύπτεται από στέγη με βυζαντινά κεραμίδια, η οποία ακολουθεί το περίγραμμα του κτιρίου.

Κατασκευάστηκε σε δύο φάσεις. Η πρώτη αφορά τον αρχικό κύριο τριγωνικό όγκο και η δεύτερη την κατοπινή προσθήκη, που προεκτείνει στο νοτιοδυτικό άκρο του κτιρίου, κατά μήκος της οδού Παπάζογλου με χαμηλότερη στέγη.

Στο ισόγειο βρίσκονταν τα κελάρια του αρχοντικού, που δεν έχουν παράθυρα προς το δρόμο, αλλά προς την αυλή, χωρίς υαλοστάσια, καθώς χρησίμευαν για αερισμό. Επιπλέον, εκεί τοποθετείται και ο χώρος του μαγειρείου, που μεταφέρθηκε στη συνέχεια και έγινε αποθήκη. Υποστυλώματα με αψίδες δημιουργούν έναν υπαίθριο σκεπαστό χώρο. Αντίστοιχα, στον 1ο όροφο του κύριου τριγωνικού όγκου βρίσκονταν τα χειμερινά υπνοδωμάτια, ενώ στον 2ο τα αντίστοιχα θερινά. Στην προσθήκη διαμορφώνονται δύο αποθηκευτικοί χώροι, καθώς και η νέα τοποθεσία του μαγειρείου. Λόγω αυτής της χρήσης, καθώς και για τη διαμόρφωση επαρκών υψών στην προσθήκη (το ισόγειο του αρχικού κτιρίου είναι πιο χαμηλό σε σχέση με αυτό της προσθήκης, δεν είναι συνεπίπεδα) τα δύο κτίρια στον πρώτο όροφο ενώνονται μόνο μέσω παραθύρων, που χρησίμευαν για τη διανομή του φαγητού από την κουζίνα στο κυρίως κτίριο.

Όπως προαναφέρθηκε, λαμβάνοντας υπόψη τον πολιτισμικό και εκπαιδευτικό χαρακτήρα των γειτονικών παραδοσιακών κτιρίων, καθώς και την υπάρχουσα σύνδεση μεταξύ του αρχοντικού και του Δημοτικού Θεάτρου, η πρόταση αφορά το σχεδιασμό ενός μουσείου ενδυμασιών.

Λαμβάνοντας υπόψη το παράδειγμα του Βεστιάριου του Εθνικού Θεάτρου Αθηνών, καθώς και του μουσείου Καρέλια στην Καλαμάτα, προκύπτει ότι το μουσείο αυτό θα περιλαμβάνει τρεις συλλογές. Οι δύο από αυτές θα είναι μόνιμες - μια «ιστορική» που θα αφορά τις παραδοσιακές ενδυμασίες της περιοχής και μια «μεταβατική» με θεατρικά κοστούμια από το βεστιάριο του Δημοτικού Θεάτρου, που θα υπάρχει δυνατότητα να μεταφέρονται - ενώ η τρίτη θα είναι περιοδική έκθεση. Με αυτόν τον τρόπο ο δεσμός με το Δημοτικό Θέατρο γίνεται ακόμη ισχυρότερος, ενώ ο εκπαιδευτικός χαρακτήρας του μουσείου ενισχύει τη σύνδεση με τα κτίρια Παπαζόγλιο και Καπλάνειο σχολή. Αυτή η σύνδεση με τα εκπαιδευτικά αυτά κτίρια μπορεί επιπλέον να ενισχυθεί με πιθανή φιλοξενία δραστηριοτήτων και εκδηλώσεών τους στους χώρους του μουσείου.

Ο σχεδιασμός αφορά την εσωτερική και αυλική αναδιαμόρφωση του αρχοντικού Πυρσινέλλα, καθώς και τη δημιουργία προσθήκης ενός νέου κτιριακού όγκου που ακολουθεί το σχήμα του οικοπέδου, με σκοπό την αξιοποίηση περισσότερων τετραγωνικών του οικοπέδου, για την φιλοξενία εκθεσιακών χώρων, αλλά και δραστηριοτήτων που θα εντάσσονται στη ζωή του μουσείου και την τοπική κοινότητα.

Όσον αφορά τον προαύλιο χώρο, λόγω των διαφορετικών υψόμετρων εντός του οικοπέδου, το ισόγειο της προσθήκης με αυτό του αρχοντικού συνενώνονται πέρα από την υπάρχουσα εξωτερική ραμπόσκαλα, με τη διαμόρφωση ράμπας περιμετρικά αμφιθεατρικού χώρου, που θα εξυπηρετεί ως χώρος φιλοξενίας του κοινού για εκδηλώσεις. Οι εισοδοί διατηρούνται, ωστόσο ως η κύρια διαμορφώνεται αυτή επί της οδού Παπαζογλου.

Στο ισόγειο του αρχοντικού θα υπάρχουν το λεβητοστάσιο, το κυλικείο και τα WC για το κοινό, όπως προϋπάρχουν στην τωρινή τους χρήση, καθώς και οι παιδικές δραστηριότητες του μουσείου. Σε υπάρχουσα εσοχή τοποθετείται ανελκυστήρας.

Στον όροφο του αρχοντικού, τοποθετούνται κατά βάση εκθεσιακοί χώροι μαζί με ένα χώρο γραφείων για το προσωπικό του μουσείου και χώροι WC. Με σκοπό τη γεφύρωση της παλιάς προσθήκης με το υπόλοιπο κτίριο, καθώς και την εξυπηρέτηση του ανελκυστήρα, διαμορφώνεται ένα εξωτερικό μικρό μπαλκόνι και ένας διακοπτόμενος διάδρομος που καταλήγει σε ράμπα για να γεφυρώσει την υψομετρική διαφορά των 40 εκ. Ωστόσο, δεν θεωρήθηκε σκόπιμη η συνένωσή τους με τη νέα προσθήκη σε αυτό το σημείο, καθώς υπάρχει μια υψομετρική διαφορά 80 εκατοστών, αλλά και λόγω των διαφορετικών χρήσεων των δυο κτιρίων σε αυτό το επίπεδο.

Στο ισόγειο της προσθήκης διαμορφώνονται δύο χώροι περιμετρικά της κύριας εισόδου. Ο 1ος που ακουμπά στο αρχοντικό αποτελεί χώρο αποθήκης για την εξυπηρέτηση των περιοδικών εκθέσεων και την εναπόθεση ενδυμασιών μεταξύ μουσείου και θεάτρου. Ταυτόχρονα με τη διαμόρφωση μικρών θαλάμων προς το οικόπεδο δημιουργείται μαζί και ένας χώρος περισυλλογής/ απόθεσης ενδυμάτων από το κοινό της πόλης.

Ο 2ος στεγάζει, επίσης, ένα μικρό θάλαμο έκδοσης εισιτηρίων, το χώρο του shop, WC και την γκαρνταρόμπα, ενώ περιλαμβάνει και ένα επιπλέον κλιμακοστάσιο προς το χώρο της περιοδικής έκθεσης.

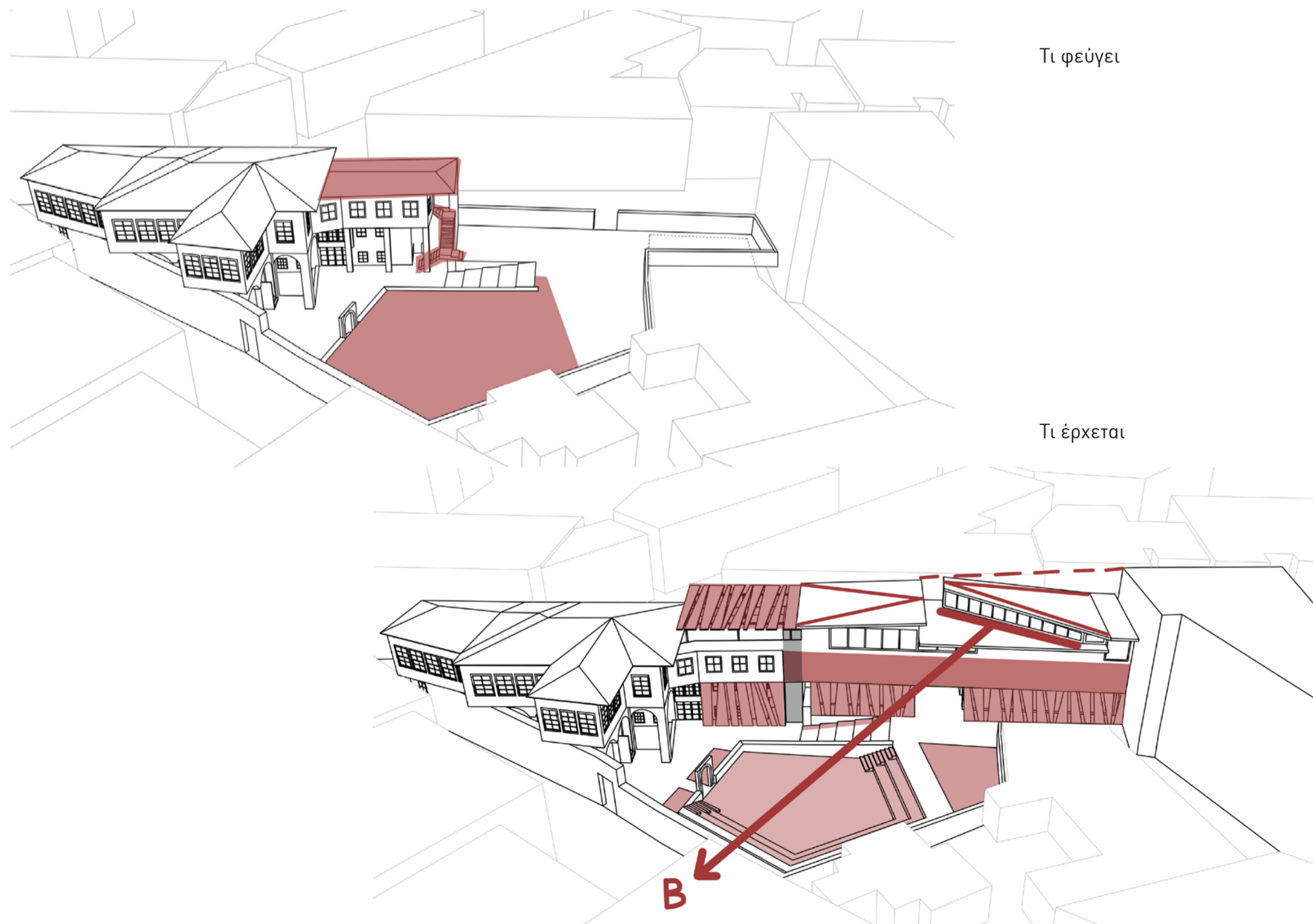
Ο 2ος όροφος του αρχοντικού ομοίως περιλαμβάνει χώρους εκθέσεων, κλιμακοστάσιο και επιπλέον άλλον ένα χώρο γραφείων και τα WC. Μπροστά του χώρου των WC προς το βορρά είναι και το σημείο συνένωσης με τον πρώτο όροφο της προσθήκης.

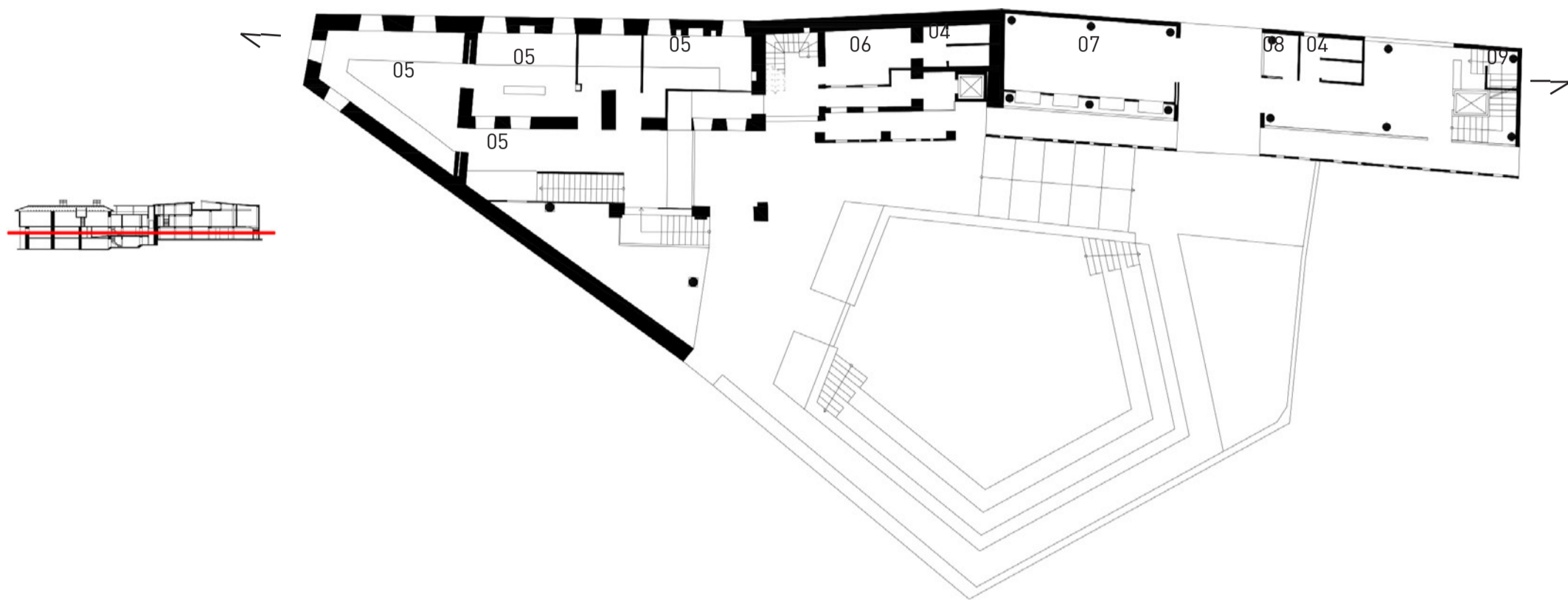
Στον 1ο όροφο της προσθήκης τοποθετείται η συνέχεια του κλιμακοστασίου από το ισόγειο και μια μεγάλη ενιαία αίθουσα που θα φιλοξενεί τις περιοδικές εκθέσεις του μουσείου. Αυτή η αίθουσα θα είναι κατά βάση τυφλή με ανοίγματα στην οροφή για ελεγχόμενο φωτισμό.

Η χαμηλή σκεπή της παλιάς προσθήκης αφαιρείται και τοποθετείται στη θέση της ταράτσα, που διαμορφώνεται ως υπαίθριος χώρος του νέου καφέ, που τοποθετείται πάνω από την αίθουσα της νέας προσθήκης, ενώνοντας έτσι το παλιό με το καινούργιο κτίριο εξωτερικά.

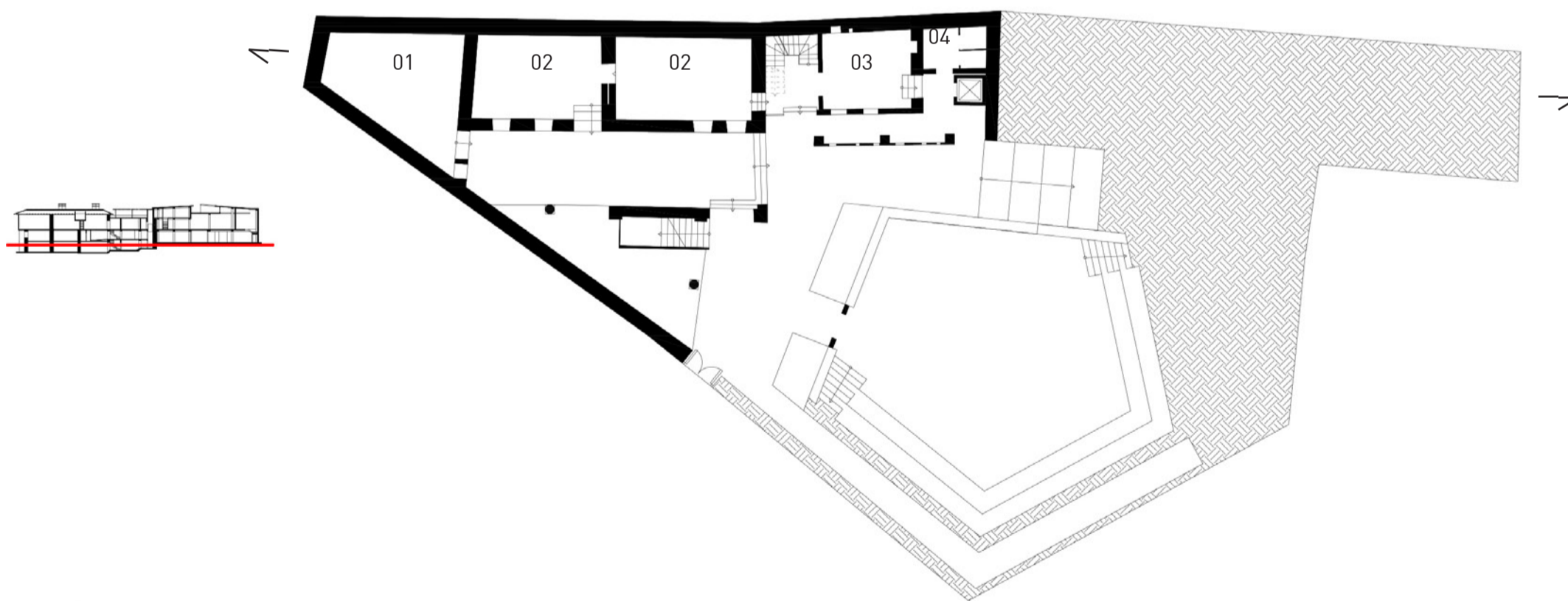
Δίπλα από το καφέ η στέγη είναι σχεδιασμένη έτσι ώστε στην αίθουσα να εισέρχεται φως από το βορρά. Επιπλέον, υψομετρικά ακολουθεί μια ανηφορική κλήση με σκοπό να φτάσει από τη χαμηλή στέγη του αρχοντικού προς το πολύ μεγαλύτερο ύψος της διπλανής πολυκατοικίας.

Τέλος, μέσα σε όλες τις εκθεσιακές αίθουσες του αρχοντικού τοποθετούνται κατασκευές, που εξυπηρετούν τόσο τον ελεγχόμενο φωτισμό, όσο και την τοποθέτηση και ανάδειξη των εκθεσιακών ενδυμάτων.

Κάτοψη Ορόφου Στάθμης + 1.45m

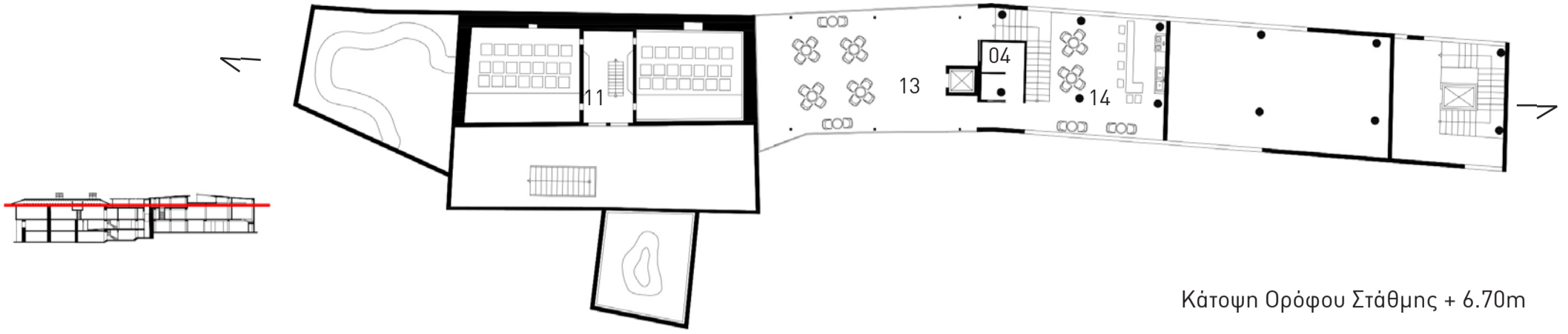

Κάτοψη Ισογείου Στάθμης - 0.80m

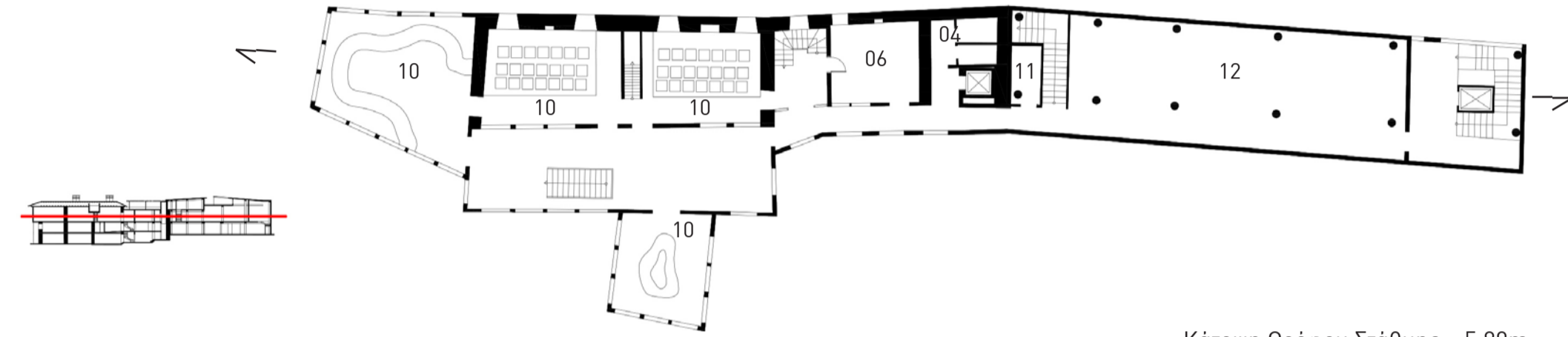
B'

- 01 Λεβητοστάσιο
- 02 Χώροι παιδικών δραστηριοτήτων
- 03 Κυλικείο
- 04 WC
- 05 Ιστορική Έκθεση
- 06 Χώροι Γραφείων
- 07 Αποθήκη- Χώρος εναπόθεσης ενδυμάτων

- 08 Εκδοτήριο εισιτηρίων
- 09 Γκαρνταρόμπα
- 10 Μεταβαλλόμενη Έκθεση
- 11 Αποθηκευτικός Χώρος
- 12 Περιοδική Έκθεση
- 13 Ταράτσα
- 14 Καφετέρια

Κάτοψη Ορόφου Στάθμης + 6.70m

Κάτοψη Ορόφου Στάθμης + 5.80m

B'

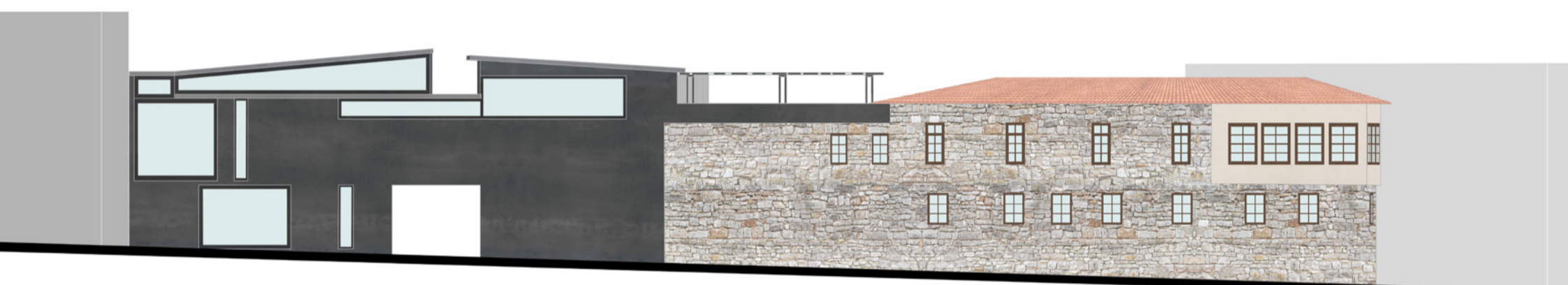
- 01 Λεβητοστάσιο
- 02 Χώροι παιδικών δραστηριοτήτων
- 03 Κυλικείο
- 04 WC
- 05 Ιστορική Έκθεση
- 06 Χώροι Γραφείων
- 07 Αποθήκη- Χώρος εναπόθεσης ενδυμάτων

- 08 Εκδοτήριο εισιτηρίων
- 09 Γκαρνταρόμπα
- 10 Μεταβαλλόμενη Έκθεση
- 11 Αποθηκευτικός Χώρος
- 12 Περιοδική Έκθεση
- 13 Ταράτσα
- 14 Καφετέρια

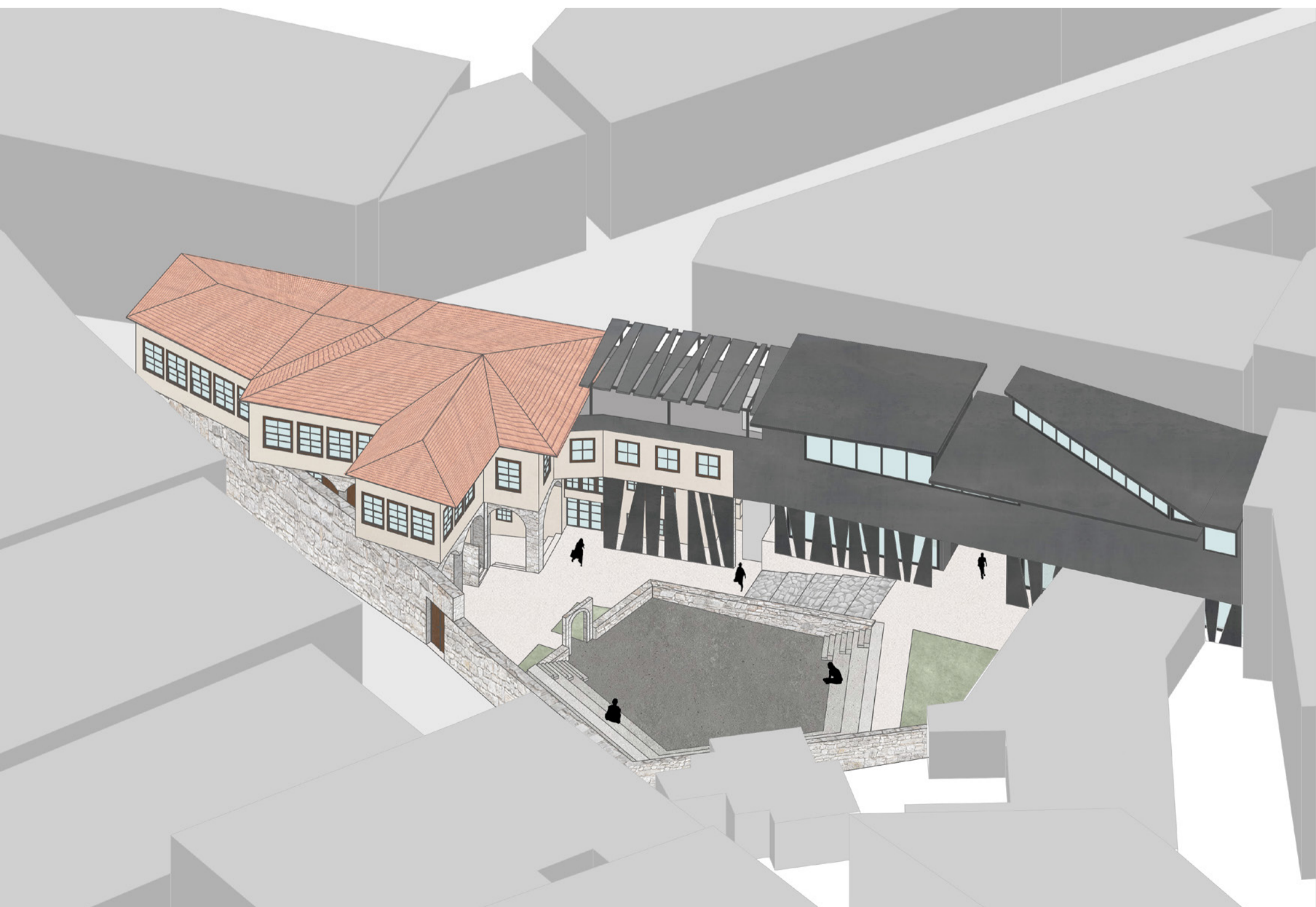

Βόρεια Όψη

Νότια Όψη

Αξονομετρικό

Παιδικές Δραστηριότητες

